

RĪGĀ

2022. gada 21. martā
Nr. 1-23/042_e
Uz 21.02.2022. Nr. 22- N/2361

Labklājības ministrijai
Paziņošanai e-adresē

Par kontu informācijas apmaiņu ar
pašvaldību sociālajiem dienestiem

Latvijas Finanšu nozares asociācija (turpmāk – Asociācija) ir iepazinusies ar Labklājības ministrijas (turpmāk – Ministrijas) vēstuli “Par kredītiestāžu kontu informāciju”, kurā aktualizēta pašvaldību sociālo dienestu nepieciešamība saņemt no bankām informāciju par personas un tās mājāsaimniecības locekļu kontu pārskatiem, pamatojot to ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 12. panta trešajā daļā noteiktām tiesībām pieprasīt un bez maksas saņemt ziņas, tostarp par personas ienākumiem.

Vēlamies vērst Jūsu uzmanību, ka, saskaņā ar Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likuma 1. panta 28. apakšpunktu, konta izraksts ir dokuments, kurā atspoguļota visa periodā notikusī naudas līdzekļu kustība kontā un atlikums perioda sākumā un beigās, respektīvi, konta izraksts satur pilnu informāciju par konta kredīta un debeta apgrozījumu. Šāda apjoma informācijas pieprasīšana no kredītiestādes pārsniegtu un nebūtu atbilstoša Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteiktajam tvērumam. Proti, kredītiestādēm šādas ziņas kā obligāti izsniedzamas saturētu vairāk informācijas, nekā nepieciešams datu apstrādes mērķa sasniegšanai.

Tādēļ, lai izpildītu Ministru kabineta Noteikumu Nr. 809 “Noteikumi par mājāsaimniecības materiālās situācijas izvērtēšanu un sociālās palīdzības saņemšanu” (turpmāk – Noteikumi) otrās daļas 2.4. apakšpunktā noteikto prasību par sociālā pabalsta pieprasītāja visu mājāsaimniecībā esošo personu kontu pārskatu iesniegšanu pašvaldības sociālajā dienestā, nepieciešama šo personu pašu apzināta un aktīva darbība informācijas iesniegšanā.

Asociācijas vērš Ministrijas uzmanību, ka kontu izrakstu informācijas sniegšanas pienākuma noteikšana kredītiestādēm būtu rūpīgi jāizvērtē un atbilstoši jāparedz normatīvajos aktos, tostarp Kredītiestāžu likumā, vienlaikus nosakot deleģējumu Ministru kabinetam noteikt datu apmaiņas kārtību ar pašvaldību sociālajiem dienestiem, termiņus un datu struktūru. Asociācijas ieskatā šāda risinājuma izveide ne tikai prasītu nesamērīgu resursu ieguldījumu gan publiskā, gan privātā sektora pusē, bet arī pārsniegtu nepieciešamo datu apstrādes apjomu.

Kā risinājumu Ministrijas vēstulē minētajai situācijai, Asociācija aicina kredītiestāžu klientus – fiziskas personas, izmantot kredītiestāžu internetbankas iespējas kontu izrakstu formēšanai elektroniskā veidā un pārsūtīšanai pašvaldību sociālajiem dienestiem. Savukārt pašvaldību sociālos dienestus aicinām paļauties un pieņemt izvērtēšanai elektroniski iesūtītus

kontu pārskatus, kas sagatavoti .pdf formātā bez papildus apstiprinoša zīmoga no bankas puses. Vēršam uzmanību uz to, ka Noteikumi neparedz bankas apstiprinātu vai e-parakstītu kontu pārskatu pievienošanu iesniegumam.

Papildus minētajam vēlamies uzsvērt, ka divi no Asociācijas biedriem – SEB un Swedbank – nodrošina kontu izrakstu digitālu apstiprināšanu ar e-zīmogu automatizēti, kas jau šobrīd ir pieejams klientiem. Saskaņā ar Asociācijas datiem uz 31.12.2021. SEB un Swedbank pārvalda gandrīz 70% fizisko personu tirgus daļu, līdz ar to jau šobrīd vairāk nekā 2/3 Latvijas iedzīvotāju ir pieejami digitāli parakstīti kontu pārskati iesniegšanai pašvaldību sociālajos dienestos. Pārējās bankas nodrošina konta izraksta apliecināšanu ar e-parakstu (nevis e-zīmogu), tomēr šis pakalpojums prasa manuālu darbu, kādēļ par to var tikt prasīta papildu komisija.

Asociācija līdz šim vairākkārt ir aicinājusi savus biedrus nodrošināt dokumentu, tostarp, kontu izrakstu apliecināšanu ar e-zīmogu no bankas puses. Lielākajā daļā gadījumu šāda parakstīšana jau notiek, veicot bankas un klientu savstarpējus darījumus. Lai veicinātu e-zīmoga izmantošanu, ar Asociācijas aktīvu dalību e-zīmoga pielietošanas iespēja ir iestrādāta arī Kredītiestāžu likuma pārejas noteikumu 87.punktā, paredzot kredītiestādei kā juridiskai personai izsniegta kvalificēta elektroniskā zīmoga atzīšanu par elektroniska dokumenta juridiska spēka rekvizītu.

Turpmācai veiksmīgai sadarbībai aicinām Ministriju un pašvaldību sociālos dienestus, līdz kredītiestāžu pakāpeniskai pārejai uz e-zīmogu risinājumiem kontu pārskatu apstiprināšanai internetbankās, izvērtēt potenciālos riskus un ieguvumus un turpmāk trūcīgas personas vai maznodrošinātā mājāsaimniecības statusa noteikšanai pieņemt personas elektroniski iesūtītus .pdf formāta kontu pārskatus. Tāpat pieļaujam, ka nākotnē visiem maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, kas strādā ar fiziskām personām, likumā tiks noteikts pienākums ieviest e-zīmoga apliecināšanu konta izrakstiem, attiecīgi dodot iespēju pašai personai šos apliecinātos konta izrakstus izmantot pēc nepieciešamības.

Asociācija pateicas Labklājības ministrijai par līdzšinējo sadarbību un tuvākajā laikā atkārtoti vērsīs Asociācijas biedru uzmanību uz e-zīmogu ieviešanas aktualitāti.

Ar cieņu

valdes loceklis

Jānis Brazovskis

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Andra Ģirne, andra.girne@financelatvia.eu